

Kommentar på forrige artikkel

Communicare har forelagt funnene fra Toresens masteroppgave for Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk (ILOS) ved UiO og bedt dem kommentere funnene sett fra universitetets perspektiv. Studieleder Mons Andreas Finne Vedøy svarer på vegne av instituttet:

Uttalelse fra ILOS, UiO

v/Mons Andreas Finne Vedøy

Emnene som ILOS tilbyr lektorstudenter i tysk, fransk og spansk er de samme som årsenhetsstudentene og programstudentene på ILOS sine egne studieretninger får. Lektorprogramstudentene utgjør kun rundt 10 prosent av de påmeldte. Ved ILOS er vi bekymret for fremtiden til fremmedspråkfagene i skolen. Søkningen til studieretning fremmedspråk på lektorprogrammet er nokså stabil, men foruroligende lav. Selv med svært god gjennomføring, vil det ikke være nok til å sikre forsvarlig rekruttering av lærere til disse skolefagene. Uten gode og tilstrekkelig mange lektorer i fagene, vil det ikke være nok elever som får anledning til å velge disse fagene, noe som igjen vil føre til enda lavere rekruttering til lektorutdannelsen.

Nivåkrav og undervisernes forventninger. Inngangsnivået på nye studenter er et stadig tilbakevendende tema både i tysk, fransk og spansk. Vi opplever at det ikke er

samsvar mellom det våre undervisere forventer og det nivået studentene faktisk har.

Offisielt er kravet på fremmedspråk B2, som i sin tid ble skjønsmessig vurdert av ansatte på språkfagene til å tilsvare minst nivå II (eller tilsvarende) fra videregående skole med karakteren 4 eller bedre. Dette kravet er oppgitt på programsidene og i emnebeskrivelsene for de relevante emnene. I praksis er imidlertid nivåkravet avhengig av de emneansvarliges undervisningsopplegg, fagtradisjonen og studentenes faktiske nivå. Vi opplever at studentenes faktiske nivå spriker veldig.

Undervisernes forventninger er også sprikende. Det er ikke alltid enighet innad i fagmiljøene om hvor langt man bør strekke seg f. eks. for å inkludere de svakeste studentene. Det kan også være varierende kunnskaper blant undervisere om hva nivå II i videregående skole faktisk inne-

bærer i dag. Mange tror nok det er høyere enn det faktisk er, og få er villig til å senke inngangsnivået i vår bachelorutdanning. Begrunnelsen er en kanskje berettiget bekymring om at vi med et lavere inngangsnivå ikke vil være i stand til å oppnå hele læringsutbyttet i emnegruppen. Et annet argument er at dersom vi senker begynnernivået i studiet, vil faget ikke lenger ha en tilstrekkelig akademisk profil. Det er viktig for instituttet og språkfagmiljøene at vi ikke bidrar til å etablere et «språkkurs-image». Det ville gjøre det vanskeligere for søkere å gjøre kvalifiserte valg av våre utdannelser.

Studentenes kompetanse og forventninger. Studentene selv synes ofte at inngangsnivået er for høyt, særlig i språk- og grammatikk-emner. De fleste har utilstrekkelig kunnskap om grammatikk fra videregående skole. Manglende

grammatikkunnskaper og lite kjennskap til terminologi vanskeliggjør undervisning i språkvitenskapelige emner.

Det er også veldig sprikende og ulikt ferdighetsnivå studentene imellom. Mange mangler øvelse i kritisk tenkning eller har beskjedne kunnskaper om oppgaveskriving og kildebruk. Når studentene skal prestere på disse punktene samtidig som det skal skje på fremmedspråket, forsterkes hele problematikken.

Vi ser samtidig at studenter ikke sjelden har for høye tanker om egne språkferdigheter. Noen ganger har de også urealistiske forventninger: De forventer språkkurs og har lite kjennskap til forskjellen på språkkurs og språkvitenskapelig tenkning. Manglende kjennskap til språkvitenskap som fagfelt fører ofte til at søkere ikke er i stand til å vurdere innholdet i utdannelsen de søker seg til.

Tiltak for å lette overgangen fra videregående skole til språkstudier

Vi vet at det største frafallet i våre språkstudier skjer fra 1. til 2. semester. På mange av våre 1. semesteremner har vi derfor de siste årene gjort flere tilpasninger for å gjøre overgangen noe lettere fra videregående skole til universitet. Vi har også laget nye begynneremner (FRA1000 og SPA1000) som tas i første semester og som har som mål å friske opp studentenes ferdigheter og gi dem en mykere innføring i faget som helhet. På den måten støtter disse emnene opp under undervisningen i de andre, obligatoriske emnene i samme semester.

Fra videregående skole sin side, kunne vi ønske oss at det ble lagt mer vekt på grammatikk, terminologi, innlærings-teknikker (pugging) og oppgaveskriving. Det er viktig at slik undervisning gis av utdannede lektorer. Erfaring med kildebruk og kritisk, selvstendig tenkning er også svært viktig for å klare seg godt i studiene. Selv om dette allerede er læringsmål i videregående skole, er vårt inntrykk at de vies for lite oppmerksomhet, siden vi ser hos våre studenter at det i praksis skorter på slike ferdigheter og kunnskaper.

God kommunikasjon mellom universitet og skole kan bidra til å lette overgangen for studentene. Ved ILOS har vi i flere år hatt en ordning med såkalte «praksistoere»: lærere i videregående skole som er ansatt i 20 % lektorstillinger ved ILOS. Disse lærerne har samlinger for våre studenter og bidrar også i noen tilfeller inn i emneundervisningen og deltar i møter i fagmiljøene. Vi har også i flere tilfeller god kontakt med lærere og andre ansatte ved universitetsskolene. Likevel er det noe varierende hvor mye kunnskap om læreplaner, læringsressurser og læringsmål i skolen våre egne ansatte har.

Hverdagslig versus akademisk språkbruk

Det er naturlig at opplæringen i videregående skole fokuserer på dagligspråk og muntlige ferdigheter og at det ved universitetet brukes et akademisk språk. Det muntlige, hverdagslige språket man tilegner seg i videregående skole, utgjør en viktig del av grunnlaget man trenger for å mestre et språkstudium. I utgangspunktet

servi derfor ingen motsetning mellom målene om dagligdags versus akademisk språkbruk, men snarere en logisk sammenheng.

I språkstudiene på ILOS er den muntlige komponenten viktig gjennom hele studieløpet. Muntlig ferdigheter og øvelse i muntlige fremlegg er en viktig del av den dialogbaserte seminarundervisningen i våre fag. Vektleggingen av muntlige ferdigheter gjenspeiles i vurderingsordningene. Når f.eks. masteroppgaver skal sensureres, gjøres det i kombinasjon med en muntlig eksamen. Gjennom hele studiet vektlegges både utviklingen av en faglig-språklig identitet og ferdigheter i muntlig akademisk fremstilling. Vi mener disse læringsmålene er nødvendige og at de utfyller hverandre.

Vi vil likevel understreke at det er mange andre læringsmål fra videregående skole som er viktige for å mestre et språkstudium: gode studievaner, innlærings-teknikker og samarbeidsevner, kritisk tenkning, oppgaveskriving og grammatikkunnskaper. Det er kanskje ikke tvingende nødvendig at erfaringen med akademisk skriftlighet og språkbruk gjøres i selve fremmedspråket, dersom det dekkes i annen undervisning, f.eks. i norsk, historie eller samfunnsfag. Det vi oppfatter som viktig, er at veien fra elev til student ledsages av en riktig progresjon på disse feltene. Vi er klar over at skolene gjør prioriteringer i undervisningen og at det i praksis kan blir vanskelig å nå alle mål i like stor grad.